

Deddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013

2013 dccc 1

DEDDF SAFONAU A THREFNIADAETH YSGOLION (CYMRU) 2013

RHAN 1

CYFLWYNIAD

- 1 Trosolwg ar y Ddeddf hon

RHAN 2

SAFONAU

PENNOD 1

YMYRRYD YM MATERION RHEDEG YSGOLION A GYNHELIR

Y seiliau dros ymyrryd

- 2 Y seiliau dros ymyrryd

Ymyrraeth gan awdurdod lleol

- 3 Hysbysiad rhybuddio
- 4 Pŵer i ymyrryd
- 5 Pŵer i'w gwneud yn ofynnol i gorff llywodraethu sicrhau cyngor neu gydlafurio
- 6 Pŵer i benodi llywodraethwyr ychwanegol
- 7 Pŵer awdurdod lleol i gyfansoddi corff llywodraethu o aelodau gweithrediaeth interim
- 8 Pŵer awdurdod lleol i atal dros dro yr hawl i gael cyllideb ddirprwyedig
- 9 Pŵer cyffredinol i roi cyfarwyddiadau a chymryd camau

Ymyrraeth gan Weinidogion Cymru

- 10 Hysbysiad rhybuddio
- 11 Pŵer Gweinidogion Cymru i ymyrryd
- 12 Pŵer i'w gwneud yn ofynnol i gorff llywodraethu sicrhau cyngor neu gydlafurio
- 13 Pŵer Gweinidogion Cymru i benodi llywodraethwyr ychwanegol
- 14 Pŵer Gweinidogion Cymru i gyfansoddi corff llywodraethu o aelodau gweithrediaeth interim
- 15 Pŵer Gweinidogion Cymru i gyfarwyddo bod ysgolion yn cael eu ffedereiddio
- 16 Pŵer Gweinidogion Cymru i gyfarwyddo bod ysgol yn cael ei chau
- 17 Pŵer cyffredinol i roi cyfarwyddiadau a chymryd camau

Darpariaethau atodol

- 18 Cyrff llywodraethu sydd wedi eu ffurfio o aelodau gweithrediaeth interim
- 19 Cyfarwyddiadau
- 20 Canllawiau

PENNOD 2**YMYRRYD MEWN AWDURDODAU LLEOL***Y seiliau dros ymyrryd*

- 21 Y seiliau dros ymyrryd

Hysbysiad rhybuddio

- 22 Hysbysiad rhybuddio

Pwerau ymyrryd

- 23 Pŵer Gweinidogion Cymru i ymyrryd
- 24 Pŵer i'w gwneud yn ofynnol i awdurdod lleol gael gwasanaethau cynghori
- 25 Pŵer i'w gwneud yn ofynnol i swyddogaethau gael eu cyflawni gan bersonau eraill ar ran awdurdod
- 26 Pŵer i'w gwneud yn ofynnol i swyddogaethau gael eu cyflawni gan Weinidogion Cymru neu enwebai
- 27 Pŵer i gyfarwyddo'r modd y mae swyddogaethau addysg eraill yn cael eu harfer
- 28 Pŵer cyffredinol i roi cyfarwyddiadau a chymryd camau

Darpariaethau atodol

- 29 Cyfarwyddiadau
- 30 Dyletswydd i gydweithredu
- 31 Pwerau mynd i mewn ac arolygu

PENNOD 3

CANLLAWIAU GWELLA YSGOLION

- 32 Ystyr “awdurdod ysgol”
- 33 Pŵer i ddyroddi canllawiau gwella ysgolion
- 34 Ymgynghori a gweithdrefnau Cynulliad Cenedlaethol Cymru
- 35 Dyletswydd i ddilyn canllawiau gwella ysgolion
- 36 Datganiadau polisi: gofynion a phwerau ategol
- 37 Cyfarwyddiadau

RHAN 3

TREFNIADAETH YSGOLION

PENNOD 1

COD TREFNIADAETH YSGOLION

- 38 Cod Trefniadaeth Ysgolion
- 39 Llunio a chymeradwyo Cod Trefniadaeth Ysgolion

PENNOD 2

CYNIGION TREFNIADAETH YSGOLION

Sefydlu, newid a therfynu ysgolion a gynhelir

- 40 Cyfyngu ar sefydlu, newid a therfynu ysgolion a gynhelir
- 41 Cynigion i sefydlu ysgolion prif ffrwd
- 42 Cynigion i newid ysgolion prif ffrwd
- 43 Cynigion i derfynu ysgolion prif ffrwd
- 44 Cynigion i sefydlu, newid neu derfynu ysgolion arbennig cymunedol

Newidiadau categori

- 45 Cynigion i newid categori ysgol
- 46 Cyfyngiadau ar newid categori ysgol
- 47 Effaith newid categori

Cyhoeddi, ymgynghori a gwrthwynebu

- 48 Cyhoeddi ac ymgynghori
- 49 Gwrthwynebu

Cymeradwyo cynigion a phenderfynu arnynt

- 50 Eu cymeradwyo gan Weinidogion Cymru
- 51 Eu cymeradwyo gan awdurdod lleol
- 52 Cynigion cysylltiedig
- 53 Penderfynu
- 54 Eu hatgyfeirio i Weinidogion Cymru
- 55 Gweithredu
- 56 Dehongli Pennod 2

PENNOD 3

RHESYMOLI LLEOEDD YSGOL

Cyfarwyddiadau i wneud cynigion i resymoli lleoedd ysgol

- 57 Cyfarwyddiadau i wneud cynigion i gywiro darpariaeth ormodol neu annigonol
58 Darpariaeth bellach am gynigion a wneir ar ôl cyfarwyddyd o dan adran 57(2)

Cynigion gan Weinidogion Cymru i resymoli lleoedd ysgol

- 59 Gwneud a chyhoeddi cynigion gan Weinidogion Cymru

Y weithdrefn ar gyfer ymdrin â chynigion o dan adran 59

- 60 Gwrthwynebiadau
61 Ymchwiliad lleol i gynigion
62 Mabwysiadu cynigion
63 Gweithredu cynigion

PENNOD 4

DARPARIAETH RANBARTHOL AR GYFER ANGHENION ADDYSGOL ARBENNIG

- 64 Ystyr “darpariaeth ranbarthol” a “swyddogaethau addysg arbennig”
65 Cyfarwyddyd i ystyried gwneud darpariaeth ranbarthol
66 Cyfarwyddiadau i wneud cynigion i sicrhau darpariaeth ranbarthol
67 Darpariaeth bellach am gynigion a wneir ar ôl cyfarwyddyd o dan adran 66
68 Cynigion gan Weinidogion Cymru
69 Gwrthwynebiadau
70 Mabwysiadu cynigion

PENNOD 5

CYNIGION I AILSTRWYTHURO ADDYSG CHWECHED DOSBARTH

Gwneud cynigion a'u penderfynu

- 71 Pwerau Gweinidogion Cymru i ailstrwythuro addysg chweched dosbarth
72 Ymgynghori, cyhoeddi a gwrthwynebiadau
73 Penderfyniad gan Weinidogion Cymru

Gweithredu cynigion ar gyfer ailstrwythuro addysg chweched dosbarth

- 74 Y ffurf weithredu
75 Y cyfrifoldeb dros weithredu
76 Darpariaeth bellach o ran gweithredu

Darpariaethau atodol

- 77 Diwygiadau canlyniadol i adroddiadau arolygu ar addysg chweched dosbarth

PENNOD 6

DARPARIAETHAU AMRYWIOL AC ATODOL

- 78 Ysgolion ffederal
79 Gwaharddiad ar awdurdodau lleol rhag sefydlu ysgolion yn Lloegr
80 Hysbysiad gan gorff llywodraethu am derfynu ysgol sefydledig neu ysgol wirfoddol
81 Cyfarwyddyd sy'n ei gwneud yn ofynnol bod ysgol arbennig gymunedol yn cael ei therfynu
82 Gorchmynion esemptio trosiannol at ddibenion Deddf Cydraddoldeb 2010
83 Dehongli Rhan 3

RHAN 4

CYNLLUNIAU STRATEGOL CYMRAEG MEWN ADDYSG

- 84 Llunio cynlluniau strategol Cymraeg mewn addysg
85 Cymeradwyo, cyhoeddi a gweithredu cynlluniau strategol Cymraeg mewn addysg
86 Asesu'r galw am addysg cyfrwng Cymraeg
87 Rheoliadau a chanllawiau

RHAN 5

SWYDDOGAETHAU AMRYWIOL YSGOLION

Brecwast am ddim mewn ysgolion cynradd

- 88 Dyletswydd i ddarparu brecwast am ddim i ddisgyblion mewn ysgolion cynradd
89 Darpariaeth drosiannol
90 Dehongli adrannau 88 a 89

Pŵer i godi tâl am brydau bwyd

- 91 Diwygio'r pŵer i godi tâl am brydau bwyd ysgol etc

Cwmsela mewn ysgolion

- 92 Gwasanaethau cwnsela annibynnol ar gyfer disgyblion ysgol a phlant eraill
93 Gwybodaeth am wasanaethau cwnsela annibynnol eraill

Cyfarfodydd rhieni

- 94 Dyletswydd corff llywodraethu ysgol a gynhelir i gynnal cyfarfodydd yn dilyn deiseb gan rieni
95 Diddymu dyletswydd i gynnal cyfarfod blynyddol rhieni

Cod ymarfer ar y berthynas rhwng awdurdodau lleol ac ysgolion

- 96 Diddymu'r ddarpariaeth am god ymarfer ar gyfer y berthynas rhwng awdurdodau lleol ac ysgolion

RHAN 6**CYFFREDINOL**

- 97 Gorchmynion a rheoliadau
- 98 Dehongli'n gyffredinol a mynegai o ymadroddion sydd wedi eu diffinio
- 99 Mân ddiwygiadau a diwygiadau canlyniadol
- 100 Cychwyn
- 101 Enw byr y Ddeddf hon a'i chynnwys yn un o'r Deddfau Addysg

**ATODLEN 1 — CYRFF LLYWODRAETHU SYDD WEDI EU FFURFIO O
AELODAU GWEITHREDIAETH INTERIM**

- 1 Dehongli'r Atodlen
- 2 Y corff llywodraethu i gael ei ffurfio o aelodau a benodir gan awdurdod priodol
- 3 Effaith hysbysiad o dan adran 7 neu 14
- 4 Nifer yr aelodau gweithrediaeth interim
- 5 Telerau penodi aelodau gweithrediaeth interim
- 6 Dyletswydd yr awdurdod priodol i hysbysu personau eraill
- 7 Pŵer i bennu hyd cyfnod interim
- 8 Cadeirydd
- 9 Cydnabyddiaeth a lwfansau
- 10 Dyletswydd y bwrdd gweithrediaeth interim
- 11 Trafodion y bwrdd gweithrediaeth interim
- 12 Effaith ar atal dros dro gyllideb ddirprwyedig
- 13 Eithrio darpariaethau statudol penodol
- 14 Cau'r ysgol
- 15 Hysbysu bod y corff llywodraethu a gyfansoddwyd yn normal wedi aildechrau llywodraethu
- 16 Yr amser pan fydd aelodau gweithrediaeth interim yn peidio â dal eu swydd
- 17 Sefydlu corff llywodraethu a gyfansoddwyd yn normal

ATODLEN 2 — NEWIDIADAU RHEOLEIDDIEDIG**RHAN 1 — POB YSGOL A GYNHELIR**

- 1 Mae paragraffau 2 a 3 yn disgrifio newidiadau rheoleiddiedig mewn...
- 2 Trosglwyddo safle
- 3 Ysgolion rhyw gymysg ac ysgolion un rhyw

**RHAN 2 — POB YSGOL A GYNHELIR AR WAHÂN I YSGOLION
MEITHRIN A GYNHELIR**

- 4 Mae paragraffau 5 i 8 yn disgrifio newidiadau rheoleiddiedig mewn...
- 5 Ystod oedran
- 6 Darpariaeth chweched dosbarth
- 7 Cyfrwng iaith – addysg gynradd
- 8 Cyfrwng iaith – addysg uwchradd

**RHAN 3 — YSGOLION CYMUNEDOL, YSGOLION SEFYDLEDIG AC
YSGOLION GWIRFODDOL**

- 9 Mae paragraffau 10 i 17 yn disgrifio newidiadau rheoleiddiedig mewn...
- 10 Newidiadau i fangreoedd
- 11 (1) Ehangu mangre'r ysgol a fyddai'n cynyddu capasiti'r ysgol os...
- 12 Gwneud ehangu dros dro, a fyddai ar yr adeg y'i...

- 13 Newid a wneir i fangre'r ysgol a fyddai'n lleihau capasiti'r...
- 14 At ddibenion paragraffau 10 i 13— (a) mae cyfeiriadau at...
- 15 Anghenion addysgol arbennig
- 16 Trefniadau derbyn
- 17 Darpariaeth fyrddio
RHAN 4 — YSGOLION ARBENNIG
- 18 Mae paragraffau 19 i 21 yn disgrifio newidiadau rheoleiddiedig mewn...
- 19 Cynnydd yn nifer disgyblion
- 20 Darpariaeth fyrddio
- 21 Darpariaeth anghenion addysgol arbennig
RHAN 5 — YSGOLION MEITHRIN A GYNHELIR
- 22 Mae paragraffau 23 i 25 yn disgrifio newidiadau rheoleiddiedig mewn...
- 23 Y man addysgu
- 24 Anghenion addysgol arbennig
- 25 Cyfrwng iaith
RHAN 6 — ATODOL
- 26 Y pŵer i ddiwygio

ATODLEN 3 — GWEITHREDU CYNIGION STATUDOL

RHAN 1 — CYFRIFOLDEB DROS WEITHREDU

- 1 Dehongli
- 2 Cynigion ynghylch ysgolion cymunedol neu ysgolion meithrin a gynhelir
- 3 Cynigion ynghylch ysgolion sefydledig neu ysgolion gwirfoddol a reolir
- 4 Cynigion ynghylch ysgolion gwirfoddol a gynorthwyr
- 5 Cynigion ynghylch ysgolion arbennig cymunedol
- 6 Newid categori
RHAN 2 — DARPARU MANGREOEDD A CHYMORTH ARALL
- 7 Darparu safle ac adeiladau i ysgol sefydledig neu ysgol wirfoddol a reolir
- 8 Grantiau mewn cysylltiad â gwariant penodol ynghylch ysgol wirfoddol a gynorthwyr boed hi'n un bresennol neu'n un arfaethedig
- 9 Cymorth mewn cysylltiad â chynnal a chadw a rhwymedigaethau eraill mewn perthynas ag ysgol wirfoddol a gynorthwyr
- 10 Cymorth mewn cysylltiad ag ysgol newydd wirfoddol a gynorthwyr
- 11 Dyletswydd i drosglwyddo buddiant mewn mangre a ddarperir o dan baragraff 9 neu 10
RHAN 3 — GORCHMYNION ESEMPTIO TROSIANNOL AT DDIBENION DEDDF CYDRADDOLDEB 2010
- 12 Ysgolion un rhyw

ATODLEN 4 — GWEITHREDU CYNIGION I NEWID CATEGORI YSGOL

RHAN 1 — CYFLWYNIAD

- 1 Dehongli
- 2 Gweithredu
RHAN 2 — TROSGLWYDDO STAFF
- 3 Newid i ysgol wirfoddol a gynorthwyr
- 4 Newid i ysgol gymunedol neu ysgol wirfoddol a reolir
- 5 Newid i ysgol wirfoddol a gynorthwyr sydd â chymeriad crefyddol
RHAN 3 — TROSGLWYDDO TIR
- 6 Effaith trosglwyddo
- 7 Mae unrhyw gyfeiriad yn y Rhan hon o'r Atodlen hon,...
- 8 Nid yw trosglwyddo tir o dan yr Atodlen hon yn...

- 9 Yn ei gymhwysiad at drosglwyddo o dan yr Atodlen hon,...
- 10 Newid o ysgol gymunedol i ysgol wirfoddol a gynorthwyir
- 11 (1) Mae is-baragraff (2) yn gymwys— (a) pan fo'n ofynnol...
- 12 Newid o ysgol gymunedol i ysgol wirfoddol a reolir
- 13 (1) Mae is-baragraff (2) yn gymwys— (a) pan fo'n ofynnol...
- 14 Newid o ysgol sefydledig i ysgol gymunedol
- 15 (1) Mae is-baragraffau (2) a (3) yn gymwys pan fo'n...
- 16 Newid o ysgol sefydledig i ysgol wirfoddol a gynorthwyir neu ysgol wirfoddol a reolir
- 17 (1) Mae is-baragraff (2) yn gymwys— (a) pan fo'n ofynnol...
- 18 (1) Mae is-baragraff (2) yn gymwys— (a) pan fo'n ofynnol...
- 19 Newid o ysgol wirfoddol a gynorthwyir i ysgol gymunedol
- 20 (1) Mae is-baragraffau (2) a (3) yn gymwys pan fo'n...
- 21 Newid o ysgol wirfoddol a gynorthwyir neu ysgol wirfoddol a reolir i ysgol wirfoddol a reolir neu ysgol wirfoddol a gynorthwyir
- 22 (1) Mae is-baragraff (2) yn gymwys— (a) pan fo'n ofynnol...
- 23 Newid o ysgol sefydledig, ysgol wirfoddol a gynorthwyir neu ysgol wirfoddol a reolir i ysgol wirfoddol a reolir neu ysgol wirfoddol a gynorthwyir
- 24 Newid o ysgol wirfoddol a reolir i ysgol gymunedol
- 25 (1) Mae is-baragraffau (2) a (3) yn gymwys pan fo'n...
- 26 Trosglwyddiadau heb eu cwblhau
- 27 Trosglwyddo hawl i ddefnyddio tir
- 28 (1) Mae is-baragraff (2) yn gymwys— (a) os yw paragraff...
- 29 (1) Mae is-baragraff (2) yn gymwys— (a) os yw paragraff...
- 30 Eithrio rhag trosglwyddo
- 31 (1) Mae is-baragraff (2) yn gymwys os ceir y canlynol...
- 32 (1) Mae is-baragraff (2) yn gymwys yn absenoldeb cytundeb o...
- 33 (1) Caiff cytundeb o dan baragraff 31 ddarparu bod y...
- 34 Ym mharagraffau 31 a 32— ystyr “y trosglwyddai arfaethedig” (“the...”) Cyfyngiadau ar waredu neu ddefnyddio tir
- 35 (1) Tra bod y weithdrefn o ddod yn ysgol o...
- 36 (1) Tra bod y weithdrefn ar gyfer dod yn ysgol...
- RHAN 4 — ATODOL
- 38 Llywodraethu ysgol
- 39 Darpariaethau trosiannol - derbyniadau

ATODLEN 5 — MÂN DDIWYGIADAU A DIWYGIADAU CANLYNIADOL

RHAN 1 — DIWYGIADAU SY’N YMWNEUD Â RHAN 2 (SAFONAU)

- 1 Deddf Diwygio Addysg 1988
- 2 Deddf Addysg 1996
- 3 Deddf Addysgu ac Addysg Uwch 1998
- 4 Deddf Safonau a Fframwaith Ysgolion 1998
- 5 Deddf Llywodraeth Leol 2000
- 6 Deddf Addysg 2002
- 7 Deddf Plant 2004
- 8 Deddf Addysg 2005
- 9 Deddf Addysg ac Arolygiadau 2006
- 10 Deddf Gofal Plant 2006
- 11 Deddf Cydraddoldeb 2010
- 12 Deddf Prentisiaethau, Sgiliau, Plant a Dysgu 2009
- 13 Mesur Addysg (Cymru) 2011

RHAN 2 — DIWYGIADAU SY’N YMWNEUD Â RHAN 3
(TREFNIADAETH YSGOL)

- 14 Deddf Diwygio Addysg 1988
- 15 Mesur Byrddau Addysg Esgobaethol 1991
- 16 Deddf Addysg Bellach ac Addysg Uwch 1992
- 17 Deddf Addysg 1996
- 18 Deddf Addysg 1997
- 19 Deddf Safonau a Fframwaith Ysgolion 1998
- 20 Deddf Dysgu a Sgiliau 2000
- 21 Deddf Addysg 2002
- 22 Deddf Addysg 2005
- 23 Deddf Addysg ac Arolygiadau 2006
- 24 Deddf y Gwasanaeth Iechyd Gwladol (Cymru) 2006
- 25 Mesur Teithio gan Ddysgwyr (Cymru) 2008
- 26 Mesur Dysgu a Sgiliau (Cymru) 2009
- 27 Mesur Bwyta’n Iach mewn Ysgolion (Cymru) 2009
- 28 Deddf Cydraddoldeb 2010
- 29 Mesur Addysg (Cymru) 2011
- 30 Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011

RHAN 3 — DIWYGIADAU SY’N YMWNEUD Â RHAN 5
(DYLETSWYDDAU AMRYWIOL YSGOLION)

- 31 Deddf Addysg 1996 a gorchmynion a wneir odani
- 32 Deddf Addysg 2002
- 33 Deddf Addysg 2005
- 34 Deddf Addysg ac Arolygiadau 2006
- 35 Mesur Bwyta’n Iach mewn Ysgolion (Cymru) 2009
- 36 Deddf Addysg 2011